

There are no translations available.

Давиденко Валерія "Чарівний світ Дніпровських плавнів" Есе

Світанок. Щохвилині гарячі барви липневого сонця все чіткіше розходяться блискучим золотом поміж парасольок бузкового цвітіння і, розтинаючи палаючими руками непролазну гущавину лози та очерету, крадуться до кришталю Горіхового озера. По берегах виграє діамантовим блиском осока, тяжіючи під гнітом росяних крапель. Довготелеса їжача голівка, немов молодичка до парубчини, лине дрібним цвітінням назустріч ранковому посміху сонця. Поміж солодкого присмаку літнього тепла різка могутність і велич дубових гаїв, статечно, по-панськи вичікувала ще мить, доки сонячні вії гарячим миготінням зронять шпаркі краплі на їх налите соками, погоже листя. Панувала тиша. Та це було не те відчуття мовчазного мороку, як тоді, коли ти заблукав десь у непролазній місцині і жадаєш хоч шелесту травинки, аби порушити німоту невідомості. Тут все просякнуте тишею благовіння, сподівання нової хвилини життя, нової доби царювання.

Та ось цю ідилічну, чарівну тишу порушує ривкий шерхит, він лунає з очеретяних заростей, ще хвилинка - і галопний поспіх зайців повністю порушує світанок ранкової ідилії; під голубим небом тривожним зойком розспівалися жайворонки, палюче сонце зайнялося своїм майже прямовисним промінням. Вдалині - нічого, крім миготливої зелені, обрамленої прозорістю Домахи, Бистрика. Та десь-не-десь між гореткою поважного лісу доносяться меткі ноти потоку українських розмов.

На переправі люди. Їх жиливі, мозолисті руки тягнуть оберемки городнього начиння, клунки із сніданком, відра; попереду несуться смагляві дітлахи з визбираним лататтям. Вельми вгодований паромник дід Василь, в мішкуватому літньому вбранні, в солом'яному брилі з широкими киреями та дебілою гіллякою в порепаних руках насилав страшну Морану на кожного, хто намагався переправитися на берег до прибуття парому. Та ніхто не здогадався в ранковому поспіху, що сьогодні всю цю стихійну ідилію сонця, плавнів, людей порушить морок реалій.

Липень 1955 року. Той чудовий ранок, останній ранок. Ранок, доки почувся гуркіт сокир, кривавий хруст повалених дерев, останній зойк каравайок і керачів. Все довкола змінилося, кожна травинка оплакувала пеньок і, здавалося, чекала своєї черги. Небо

затягло чорнотою, мороком, збиралось на дощ. Цього дня назавжди втратили свій зелений прихисток сотні куниць, тхорів, за місяць десятки родин покинули свої плавневі фортеці і господарські угіддя. Зронивши останні жаринки на квітки чебрецю, злякане сонце вже жодного разу не подарує галявинам, озерам, людям своє проміння. Все це вбивство несло модернізовану мету цивілізації, а виглядало, як розправа над тим бідним селянином, що взяв трохи хліба зі свого податку, аби нагодувати дітей.

За рік не лишилося і сліду від казки ранків, світанків, розпашілих, натруджених, емоційних облич, сливових вечорів і полум'яних купань сонця в межі Левкових Ям. Здавалося, весь світ замислив незчисленне зло проти цієї мирної місцини, а вона, розпанахана чоловічою рукою, залилася потоком сліз Каховського водосховища.

До 1956 року правий берег Дніпра був уквітчаний красою Дніпровських плавнів. Нині - вони лише легкі спогади сивочолих смаглявих дітлахів з оберемками очерету. Мені, сучаснику водосховища, важко зрозуміти бабусині захоплені розповіді про пригоди на пасовищах, про босоноге дитинство у плавневих гаях, про фактурного паромника Василя з мозолястими порепаними руками. О! Скільки у природи мудрих літер! О скільки у людини невміння їх прочитань!